

5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.agro-business.com.ua/component/content/article/32-2011-05-11-22-31-13/543-2011-07-07-10-38s>
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://agroua.net/news/news_40159.html
7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.lol.org.ua/rus/docs/Farm%20Handbook%](http://www.lol.org.ua/rus/docs/Farm%20Handbook%20)
8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrexport.gov.ua/ukr/prom/ukr/3693.html>

Стаття надійшла до редколегії
15.10.2012 р.

УДК 336.563.14:338.124.4(061.1ЄС)

В. С. Корчун – кандидат географічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки;
Ю. Ю. Варварук – студент II курсу факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

Імовірні шляхи подолання боргової кризи в зоні євро

Роботу виконано на кафедрі міжнародних економічних відносин ВНУ ім. Лесі Українки

У статті проаналізовано боргову кризу країн єврозони як основну фінансову проблему європейської спільноти, а також заходи урядів окремих країн, спрямовані на стабілізацію євро. Оцінено діяльність міжнародних валютно-фінансових організацій. Визначено ефективність діяльності ЄС, зокрема самітів, що розробили способи подолання боргової кризи. Узагальнено та запропоновано шляхи виходу з кризової ситуації в зоні євро.

Ключові слова: євро, єврозона, боргова криза, МВФ, ЄЦБ, антикризові заходи.

Корчун В. С., Варварук Ю. Ю. Вероятные пути преодоления долгового кризиса в зоне евро. В статье рассмотрены долговой кризис стран еврозоны как основная финансовая проблема европейского сообщества и мероприятия правительств отдельных стран, направленные на стабилизацию евро. Оценена деятельность международных валютно-финансовых организаций. Определена эффективность деятельности ЕС, в частности саммитов, разработавших способы преодоления долгового кризиса. Обобщены и предложены пути выхода из кризисной ситуации в зоне евро.

Ключевые слова: евро, еврозона, долговой кризис, МВФ, ЕЦБ, антикризисные меры.

Korchun V. S., Varvaruk Y. Y. The Possible Ways to Overcome Debt Crisis in Eurozone. The article considers the sovereign debt crisis of Eurozone as the major problem of European community. The measures of several countries aiming at stabilizing the euro are analyzed. The estimation of international financial organizations activity is made. The effectiveness of EU summits is determined, in particular, the ways of overcoming debt crisis. The article summarizes and proposes the ways to overcome the crisis situation in Eurozone.

Key words: euro, Eurozone, sovereign debt crisis, IMF, ECB, anticrisis measures.

Постановка наукової проблеми та її значення. Економіка країн єврозони сьогодні перебуває в складних економічних та політичних умовах. Триває глибока соціально-економічна криза в Греції; фінансових труднощів зазнають Португалія, Іспанія, Ірландія; загроза боргової кризи існує в Бельгії, Франції, Німеччині та деяких інших розвинених країнах ЄС. Боргова криза країн Єврозони не стала неочікуваним явищем, адже європейська спільнота ризикувала ще при введенні єдиної європейської валюти. Посилення взаємозв'язків між економіками окремих країн ускладнило процес самостійного погашення державного боргу фінансовими установами цих країн. Уведення євро унеможливило процес девальвації національної валюти, зумовлюючи потребу співпраці з іншими державами єврозони та міжнародними організаціями.

Важливу роль в успішному функціонуванні європейської валюти відіграло дотримання країнами-членами маастрихтських критеріїв, зокрема збереження дефіциту бюджету на рівні 3 % валового

внутрішнього продукту, а рівня державного боргу – не вище 60 % ВВП. Згідно з даними журналу *The Economist* [9], на кінець 2011 р. 12 із 17 країн єврозони порушили допустиму межу, а в чотирьох країнах (Греція, Італія, Ірландія та Португалія) борг перевищує 100 % ВВП. Така ситуація вимагає якнайшвидшого вирішення, адже боргова криза загрожує не лише обвалом національних економічних систем вищезгаданих країн, але й загальною кризою єврозони та втратою європейською валютою позицій на світовому ринку.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Головними джерелами інформації для нашого дослідження послуговували публікації електронних версій відомих зарубіжних видань, серед яких: *The Wall Street Journal*, *The Economist*, *Financial Times*, а також офіційні веб-сайти міжнародних валютно-фінансових інституцій, зокрема МВФ та ЄЦБ. Проблематика захисту євро в умовах фінансової нестабільності викладена в працях таких науковців, як І. Дорошенко, А. Олешко, О. Резнікова, Н. Резнікова, О. Снігир, С. Пациківський, Т. Єфименко, О. Квашнін та С. Погорельська. Зокрема, Т. Єфименко звертає увагу на фінансові інструменти подолання боргової кризи й аналізує заходи Єврокомісії та інших інституцій ЄС у банківській та податковій сферах. Вона також висловлює прогнози стосовно того, як зміна податкової політики урядів країн єврозони вплине на кризу євро [2]. О. Резнікова подає аналіз самітів ЄС та країн G20, і на основі прийнятих рішень виділяє напрями співпраці країн (посилення стабільності, фінансової системи, реформування фінансового сектору, запобігання коливанням цін) та необхідні завдання у фінансовому секторі для окремих груп країн [8]. І. Дорошенко аналізує конкретні запобіжні заходи, до яких вдалися уряди Португалії та Ірландії [1]. У роботі О. Олешка заходи міжнародних організацій об'єднано у п'ять груп (фінансові, координаційні, запобіжні і т. д.), а також з'ясовано шляхи підтримки фінансових систем окремих країн [4]. Н. Резнікова здійснює комплексний аналіз заходів урядів Франції, Великої Британії, Латвії, Угорщини та Німеччини і визначає принципи антикризової стратегії в Європі [7]. Російський дослідник Ю. Квашнін у солідному науковому журналі «Мировая экономика и международные отношения» аналізує передкризове процвітання Греції та виявляє причини загострення бюджетних проблем, пов'язане з історичними і політичними причинами [3]. Проте, незважаючи на прийняття комплексу антикризових рішень, у тому числі на рівні міжнародних організацій, станом на травень 2012 р. кардинального покращення ситуації не настало, тому вказана тема продовжує залишатися актуальною.

Основна мета статті – з'ясувати ефективність заходів європейських та світових інституцій і урядів країн єврозони, спрямованих на подолання наслідків боргової кризи. Стаття має за мету розв'язати такі завдання: визначити загальні напрями антикризових заходів; дослідити діяльність урядів із порятунку євро в проблемних країнах єврозони; дослідити ефективність економії бюджетних витрат та податкових реформ у кризових країнах зони євро; з'ясувати роль міжнародних організацій та антикризових фондів у порятунку європейської валюти; узагальнити пропонувані шляхи подолання нестабільності євро.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Істотною перешкодою подальшого економічного зростання стала боргова криза країн єврозони. Неспроможність їхніх урядів розв'язати серйозні макроекономічні й фінансові проблеми ні власним коштом, ні за рахунок об'єднаних ресурсів Євросоюзу стала очевидною у 2011 р.

Уряди країн, що найбільш постраждали від світової фінансово-економічної кризи, зокрема Португалії та Ірландії, намагаються вжити запобіжних заходів щодо подальшого її розвитку. Зокрема, починаючи із 2011 р., було переглянуто підходи щодо формування бюджетів: у бюджеті на 2011 р. влада вирішила зменшити зарплату держслужбовцям на 5 %, підвищити податки, зокрема ПДВ, та скасувати податкові пільги, щоб скоротити дефіцит держбюджету Португалії від 7,3 % у 2011 р. до 4,6 % у наступному.

В Ірландії, яка найбільше виграла в економічному відношенні відразу після запровадження євро, але зазнала величезного удару фінансово-економічної кризи, негативні економічні очікування змусили уряд підвищити ставки податку на прибуток, а також акцизів на тютюнові вироби та дизельне паливо. Прогнозують, що бюджетна криза в Ірландії ще більше поглиблюватиметься й стане найбільшою у Європі. Фахівці вважають, що для підтримки банківської системи знадобиться 50 млрд євро, що призведе до збільшення дефіциту бюджету на 32 % відносно ВВП. За останніми оцінками у 2011 р. державний борг Ірландії вже сягнув 107 % від ВВП. Як стверджує І. Дорошенко, за умов відсутності гнучкої національної валюти Ірландії відновити її конкурентоспроможність можливо лише за умов

скорочення витрат із заробітної плати, незважаючи на загрозу зниження рівня життя; подальшого скорочення державних витрат і збільшення податкового тягаря, зокрема зростання ПДВ та пенсійних відрахувань [1].

Очевидно, найскладнішою є економічна ситуація, що склалася в Греції. 23 квітня 2010 р. грецький уряд звернувся з проханням до Міжнародного валютного фонду надати початковий кредит в € 45 млрд, щоб покрити свої фінансові потреби на 2010 р. У травні того ж року грецький уряд оголосив про низку заходів жорсткої економії для забезпечення трирічного € 110 млрд кредиту. Цими заходами різко збільшили податкові ставки для громадян, що отримують понад 22 тис. євро на рік, підвищили податок на паливо, ставку ПДВ збільшили з 19 до 23 %, заморозили виплати 40 % зарплат у державному секторі, а також провели пенсійну реформу [3, 72].

Такі заяви грецьке населення зустріло хвилею масових протестів та заворушень, які не стабілізували ситуацію. Тому уряд Греції був змушений шукати підтримки в міжнародній спільноті. Однією з умов надання країні стабілізаційних позик є встановлення жорсткого контролю над її бюджетом зі сторони ЄЦБ та МВФ. Кредитні транші видаються країні в результаті постійних фінансових інспекцій. Ми поділяємо позицію Ю. Квашніна про те, що таким чином грецький уряд позбавляється можливості проводити незалежну фінансову політику [3, 76]. Додаткову допомогу Греція може отримати і за межами ЄС. Грецький уряд разом із рештою єврозони та МФВ провів низку переговорів із приватними кредиторами та членами G20 щодо надання більших фінансових ресурсів у розпорядження МВФ. Про свою підтримку Греції в цьому процесі заявляли США.

Велику роль у врегулюванні ситуації відіграли фінансові заходи, ініційовані міжнародними організаціями, особливо Міжнародним валютним фондом. Його програми кредитування були надані за першою хвилею Угорщині, Латвії та Румунії впродовж 2008–2009 рр., а також Ісландії, коли банківська система країни була зруйнована в кінці 2008 р.

Досвід розроблення спільних програм у Центральній та Східній Європі виявився корисним, коли 2010 р. члени єврозони (Греція, Ірландія та Португалія) звернулися за допомогою до МВФ. Згідно зі статистикою МВФ, Греція отримала транш розміром у 30,87 млрд євро, Португалія – у 26,53 млрд, а Ірландія – у 22,57 млрд [10]. На цьому етапі до МВФ та ЄС долучився ЄЦБ, які стали відомі як «Трійка». Однак поки МВФ координує свої рішення з іншими членами «Трійки», питання фінансової політики та політичних консультацій вирішуються незалежно від «Трійки» Виконавчою радою МВФ, яка налічує 24 члени.

Пріоритетним напрямом регулювання для «Трійки» є грецька боргова криза. У лютому 2012 р. було прийнято рішення надати другий пакет для порятунку економіки Греції на суму € 130 млрд за умови дотримання інших суворих норм економії (скорочення витрат на € 3,3 млрд у 2012 р. і ще € 10 млрд у 2013 і 2014). Головними домовленостями є списання понад 53 % суми боргу Греції перед приватними кредиторами та скорочення бюджетних витрат. Це найбільша реструктуризаційна боргова операція у світі, що стосується € 206 млрд грецьких державних облігацій.

Іншим проектом фонду стала Європейська банківська координаційна ініціатива (European Bank Coordination Initiative), більш відома як «Віденська ініціатива». Програма була запущена в розпал фінансової кризи, щоб запобігти масштабному і неузгодженому відходу транскордонних банківських груп із регіональних ринків, що могло призвести до системних банківських криз не тільки в окремих країнах, а й у регіоні загалом.

На початку 2012 р. МВФ оголосив, що потребує додаткових ресурсів на 500 млрд дол. для нейтралізації наслідків європейської боргової кризи. Аналітики зазначають, що в такому випадку можуть допомогти інші країни, які мають вагому квоту в МВФ, зокрема свою допомогу вже запропонували Бразилія та Китай [10].

Слід відзначити, що податкове регулювання є однією з тих частин законодавства ЄС, де між країнами-членами досі залишаються серйозні розбіжності, а тому основним завданням для урядів країн Європи є створення єдиного ринку фінансових послуг. Т. Єфименко наводить приклади антикризових податкових заходів у деяких країнах єврозони. Зокрема, у Німеччині розроблено пропозиції щодо введення окремого банківського податку, який сплачуватиметься до Європейського фонду стабілізації із щорічним обсягом 1 млрд євро. У Франції були введені тимчасові податки на бонуси, тобто 50 % усіх індивідуальних преміальних виплат вище встановленої суми підлягали оподаткуванню [2, 18].

Ключові рішення щодо подолання боргової кризи були прийняті на самітах урядів країн ЄС. Розглянемо найважливіші результати зустрічей:

- 9 травня 2010 р. глави держав та урядів 27 країн ЄС домовилися про створення Європейського фонду фінансової стабільності (European Financial Stability Facility, EFSF). Цей фонд випускає облігації або інші боргові інструменти на ринок для залучення коштів, потрібних для надання кредитів країнам євросони, рекапіталізації банків та погашення суверенного боргу. У цьому проекті важливою є роль МВФ. Уже восени 2010 р. EFSF допоміг Ірландії, надавши їй на три роки кредитну лінію на загальну суму 85 млрд євро. А весною 2011 р. кредити на 78 млрд євро одержала Португалія;
- 20 липня 2010 р. Франція і Німеччина представили спільну концепцію можливої реформи валютного союзу про жорсткіші умови Пакту про стабільність та економічний розвиток (ПЦР) і покращення координації економічних політик ЄС після 2013 р., тобто до кінця діяльності Європейського фонду фінансової стабільності. Згодом прийняли компромісне рішення французької та німецької сторін про введення Радою міністрів ЄС санкцій щодо порушників ПЦР [6, 52].
- 26–27 жовтня 2011 р. на саміті ЄС були прийняті важливі рішення про списання на 50 % боргів Греції та збільшення обсягів EFSF до 1 трлн євро. Як стверджує О. Резнікова, це надасть йому можливість виступати в ролі страховика держоблігацій проблемних економік, а в разі дефолту країни-члена євросони – мінімізувати втрати [8, 48].
- 8–9 грудня 2011 р. важливі рішення в напрямі поглиблення економічної інтеграції було прийнято на саміті ЄС, зокрема нові бюджетні правила, що стосуються зниження країнами євросони дефіцитів державних бюджетів до 0,5 % ВВП та автоматичного застосування санкцій до країн-порушників Маастрихтських критеріїв (перевищення дефіциту бюджету у 3 % та державного боргу у 60 % ВВП) [8, 49].
- 24 березня 2011 р. на саміті країн євросони запроваджено Європейський стабілізаційний механізм, обсягом у 750 млрд євро, який формується із 60 млрд євро кредитів Єврокомісії, гарантії держав зони євро на 440 млрд євро, а також внеску МВФ у 250 млрд євро. 30 січня 2012 р. на саміті ЄС було домовлено про введення в дію Європейського стабілізаційного механізму вже з 1 липня 2012 р. [8].

Найважливіший крок у сфері поглиблення економічної інтеграції ЄС було здійснено 2 березня 2012 р.: 25 із 27 держав-членів ЄС підписали «Договір про стабільність, координацію і управління в економічному і валютному союзі», відомий як Бюджетний/Фіскальний пакт, або Фіскальний союз, метою якого є забезпечення фінансової дисципліни та подолання боргової кризи в регіоні. Головним положенням є зобов'язання держав-підписантів прийняття на національному рівні правил щодо обмеження їхнього структурного дефіциту до 0,5 % ВВП. Країни ЄС, що не входять до євросони (рис. 1), критично поставилися до вимог Фіскального пакту, особливо Великобританія та Угорщина. На нашу думку, серйозні фінансові потрясіння в зоні євро не сприяють швидкому запровадженню єдиної валюти в решті країн ЄС. Незалежний валютний курс і власну валюту, не прив'язану жорстко до євро, зберегли тільки Великобританія, Швеція, Польща, Чехія, Угорщина та Румунія.

Недотримання вимог Фіскального пакту веде за собою або накладення штрафу в максимальному розмірі 0,1 % ВВП Європейським Судом, або держави-порушники будуть позбавлені можливості отримувати допомогу від Європейського стабілізаційного механізму.

Указаний інструмент уже був задіяний – 13 березня 2012 р. міністри фінансів країн ЄС прийняли рішення призупинити 2013 р. виплату Угорщині 495 млн євро, якщо вона не відновить у 2012 р. бюджетну рівновагу, контрольний термін для досягнення якої закінчився у 2011 р. Рада з економічних та фінансових відносин вимагає від Угорщини досягти показника бюджетного дефіциту на рівні 2,5 % ВВП у 2012 р., а також рекомендує утримати його значно нижче 3 % у 2013 р. Окрім Угорщини, попередження про можливість застосування санкцій отримала Іспанія, контрольний термін для якої визначено у 2013 р. Під процедурою контролю бюджетного дефіциту сьогодні перебуває 23 країни ЄС із 27 і 13 країн євросони із 17.

У жовтні 2010 р. Європейська комісія підготувала робочий документ щодо введення податків на фінансові трансакції і фінансову діяльність. Як стверджує Т. Єфименко, фінансові операції в цьому контексті означають купівлю і продаж фінансових інструментів (цінних паперів, опціонів, ф'ючерсів,

свопів тощо), передачу права розпорядження фінансовим інструментом чи укладення або зміну деривативних угод [2].

Рис. 1. Країни Європейського Союзу та зона євро [9]

Наприкінці 2011 р. Єврокомісія задекларувала наміри щодо створення Фонду реорганізації проблемних банків за рахунок банківських податків [2].

Для виходу з кризи фінансових систем країн євросони вирішальне значення має наднаціональний орган валютної політики цих країн – Європейський центральний банк.

Європейський центральний банк ухвалив заходи, спрямовані на зниження волатильності на фінансових ринках і на покращення ліквідності. Так, у травні 2010 р. ЄЦБ почав операції на відкритому ринку купівлі цінних паперів державного та приватного боргу, хоча одночасно банк акумулював достатню кількість капіталу для попередження зростання рівня інфляції. Крім того, він змінив свою політику щодо необхідного кредитного рейтингу для депозитів, приймаючи як заставу всі нові боргові інструменти, випущені або гарантовані урядом Греції, незалежно від кредитного рейтингу країни [12].

У грудні 2011 р. Виконавча Рада ЄЦБ встановила три завдання на найближчу перспективу та заходи для їхньої реалізації:

- створення довгострокових операцій із рефінансування терміном погашення на три роки;
- дозвіл банкам використовувати як гарантію кредити з євросистеми, таким чином, розморожуючи велику частину банківських активів;
- зниження норми обов'язкових резервів від 2 % до 1 %. Поряд з іншими заходами, скорочення резервних вимог має також сприяти поживленню активності на ринку грошей і кредитування.

ЄЦБ ініціює також і довгострокові операції рефінансування (LTRO). Так, 22 грудня 2011 р. ЄЦБ розпочав найбільше кредитне вливання в європейську банківську систему за всю 13-річну історію євро. Використовуючи довгострокові операції з рефінансування, банк позичив € 489 млрд на довго-

строковий термін протягом трьох років у розмірі одного відсотка. Більша частина цієї суми (€ 325 млрд) спрямована на допомогу банкам Греції, Ірландії, Італії та Іспанії.

29 лютого 2012 р. ЄЦБ провів другий аукціон, забезпечуючи 800 банків євросони кредитами на загальну суму € 529,5 млрд, причому сума нових запозичень склала € 313 млрд [12].

Ми проаналізували пропозиції різних науковців про шляхи подолання нестабільності євро. Американський економіст Ден Льюїс вважає, що врегулювання валютного курсу євро неможливе без вирішення проблем Греції, пропонує три шляхи подальшого розвитку, першим із яких є скорочення державних витрат, другим – законодавчо закріплене зниження заробітної плати на 20 %, а третім – зовнішнє втручання в економіку Греції. Крім того, пропонується підтримувати плаваючий обмінний курс євровалюти та скоротити його значення на 20 % для невеликих за розміром європейський країн. Д. Льюїс вважає, що в поєднанні зі скороченням державних витрат такий крок зможе себе виправдати [11].

На думку С. Пациківського, для забезпечення фінансової безпеки Євросоюзу потрібно здійснити низку загальних першочергових заходів, серед них:

- розробити пропозиції з оптимізації бюджетної політики, які мають бути спрямовані насамперед на запобігання нецільовому використанню бюджетних витрат, зниження державних витрат, затвердити та ввести певні обмеження;
- визначити та схвалити інструменти активного управління державним боргом у країнах Євросоюзу;
- для досягнення основної мети Маастрихтських критеріїв, зокрема – забезпечення збалансованого розвитку економіки в межах економічного й монетарного союзу, доцільно переглянути граничні значення окремих із них з огляду на сучасну фінансово-економічну ситуацію [5].

Дуже дискусійним є варіант виходу з євросони найбільш проблемних країн. З одного боку, це, можливо, зміцнить Євросоюз і дасть можливість країнам, що залишаться, досягти економічного відродження, а потім і зростання. З іншого боку, країни, які вийдуть із зони євро, отримають шанс самостійно обрати курс своєї економічної політики і регулювати його відповідно до національних інтересів. На нашу думку, найімовірніший розвиток подій – докладання максимуму зусиль для збереження євросони в теперішньому стані.

Позиція О. Олешка виглядає як об'єднання вищевказаних ідей, стверджуючи, що з метою ліквідації кризових явищ потрібно здійснити низку антикризових заходів: запобігання поширенню кризових явищ на реальний сектор економіки; підтримку національних фінансових систем; регулювання ринків та фінансову підтримку банків [4].

Отже, більшість авторів пропонує подібні заходи для виходу з кризи і подолання заборгованості держбюджетів та нестабільності євро. Ці заходи мають переважно непопулярний та болісний характер, тому викликають супротив із боку населення і ведуть до соціальної напруги.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Запровадження спільної валюти євро було унікальним у світовій економічній практиці дослідом. Перші роки її функціонування виявилися нестабільними, але в період 2000–2008 рр. євро показав себе як перспективна світова валюта. Світова фінансово-економічна криза в поєднанні зі зростанням боргових зобов'язань країн загострила проблему існування євро і пошуку виходу з кризи країн євросони. Урядами країн ЄС та міжнародними організаціями розроблено заходи, які проходять випробування. У подальших дослідженнях автори мають намір зосередитися на пошуку більш ефективних методів подолання боргової кризи в цьому регіоні.

Список використаної літератури

1. Дорошенко І. В. Макроекономічні наслідки боргової кризи євросони: приклад Ірландії та Португалії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlut/21_6/162_Dor.pdf
2. Єфименко Т. І. Антикризове податкове регулювання фінансового сектору / Т. І. Єфименко / Фінанси України. – 2011. – № 11. – С. 3–21.
3. Квашнин Ю. Кризис в Греции / Ю. Квашнин // Мировая экономика и международные отношения. – 2011. – № 4. – С. 70–78.
4. Олешко А. Міждержавне регулювання національних економік в умовах глобальної фінансової кризи [Електронний ресурс] / А. Олешко. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/vknteu/2009_4/2.pdf
5. Пациківський С. С. Криза євро і фінансово-боргова криза Європейського Союзу [Електронний ресурс] / С. С. Пациківський // Ефективна економіка : електрон. наук. фахове вид. – Режим доступу : [http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?option=1&iid=217"iid=217](http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?option=1&iid=217)

6. Погорельская С. «Где мы сильны...» (Новая германская политика в Евросоюзе в 2010 г.) / С. Погорельская // Мировая экономика и международные отношения. – 2011. – № 7. – С. 44–57.
7. Резнікова Н. В. Стабілізаційні програми ЄС як відповідь світовій фінансовій кризі [Електронний ресурс] / Н. В. Резнікова, М. М. Відякіна. – Режим доступу : <http://194.44.242.245:8080/dspace/bitstream/handle/123456789/24623/52-Reznikova.pdf?sequence=1>
8. Резнікова О. О. Нові тенденції розвитку світової економіки: глобальне управління як реальність сьогодення / О. О. Резнікова // Фінанси України. – 2011. – № 11. – С. 44–53.
9. European economy guide. Polarised prospects [Electronic resource]. – Access mode : http://www.economist.com/blogs/dailychart/2010/12/europes_economies
10. International Monetary Fund – the official website [Electronic resource] // The IMF and Europe. – Access mode : <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/europe.htm>
11. One Possible Outcome of Greece Crisis: Only Splitting the Euro Will Save It [Electronic resource] / The Wall Street Journal. – Access mode : <http://online.wsj.com/article/SB10001424052748704804204575069570005834614.html>
12. The euro, monetary policy and the design of a fiscal compact [Electronic resource] / The European Central Bank. – Access mode : <http://www.ecb.int/press/key/date/2011/html/sp111215.en.html>

Стаття надійшла до редколегії
29.10.2012 р.

УДК 339

Я. Мартинюк – здобувач кафедри міжнародних економічних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

Роль та значення економіки знань у контексті євроінтеграційного співробітництва України

Роботу виконано на кафедрі міжнародних економічних відносин ВНУ ім. Лесі Українки

У статті визначено роль та значення економіки знань, досліджено дефініцію поняття «економіка, яка ґрунтується на знаннях» у контексті розвитку євроінтеграційного співробітництва України.

Ключові слова: економіка знань, інновація, Європейський Союз.

Мартинюк Я. Роль и значение экономики знаний в контексте евроинтеграционного сотрудничества Украины. В статье определена роль и значение экономики знаний, проведенное исследование дефиниции понятия «экономика, основанная на знаниях» в контексте развития евроинтеграционного сотрудничества Украины.

Ключевые слова: экономика знаний, инновация, Европейский Союз.

Martyniuk Ya. The Role and Importance of the Knowledge Economy in the Context of the European Integration of Ukraine's Cooperation. The role and importance of the knowledge economy, definition of «knowledge based economy» in the context of European integration of Ukraine's cooperation are analyzed in the article.

Key words: the knowledge economy, innovation, the European Union.

Постановка наукової проблеми та її значення. Зважаючи на необхідність та важливість інновацій як економічного ресурсу, все частіше увагу акцентують на концепції економіки, основаної на знаннях. У зв'язку з процесами глобалізації та інтеграції, попит на даний тип ресурсу у світі зростає досить швидкими темпами. Для того, щоб у майбутньому досягнути динамічних результатів, основні актори міжнародних відносин повинні вдало застосовувати механізм управління ресурсом, який у цілому відображений в економіці знань. Дана модель виступає прерогативою потенціалу розвитку країн та регіонів, а якість і швидкість отримання знань, уміння використовувати досягнення техніки та сучасних технологій дасть можливість окремим країнам отримати переваги на конкурентоспроможному ринку.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Проблематиці інноваційності в системі економіки знань присвячено чимало праць закордонних та вітчизняних науковців, які акцентують увагу

© Мартинюк Я., 2012